

Незвичайні помічники у боротьбі з амброзією

Літо. Рослини цвітуть та радують нас своєю красою. Але для більшості людей, схильних до алергії, вкотре постає проблема, як захиститись від полінозу, як позбутись ненависної амброзії. На допомогу нам приходять жуки амброзійового листоїда.

Минулого року в деяких районах Дніпропетровської області були виявлені колонії жуків амброзійового листоїда. До того дійшли повідомлення про виявлення його у Запорізькій області. За своїми розмірами, формою та забарвленням ці комахи дуже нагадують сумнозвісних колорадських жуків. Більш того, амброзійовий смугастий листоїд (латинська назва – *Zygogramma suturalis* F.) є їх близьким родичем, оскільки обидва належать до однієї родини. Проте, на відміну від найзапеклішого ворога усіх городників – колорадського жука, зіграма здатен неабияк догодити й допомогти нашим дачникам і городникам у їхній запеклій боротьбі з такою заморською напастю як амброзія. Специфічність амброзійового листоїда у тому, що його єдиною їжею є полинолиста та багатолітня амброзія.

Обидва види жуків потрапили до Європи і до України, зокрема, з Америки. Колорадський жук був завезений випадково і за короткий строк став одним із найнебезпечніших шкідників сільськогосподарських культур. У європейських країнах щорічні збитки від вторгнення колорадських жуків вимірюються багатьма мільярдами доларів.

На відміну від свого близького родича, амброзійовий листоїд до Старого Світу завозився за рекомендацією вчених спеціально для боротьби з поширенням амброзії. Ще у 1978 році перших 1500 жуків з канадської провінції Онтаріо радянські ентомологи випустили поблизу Ставрополя. Акліматизація була настільки успішною, що вже за кілька років популяція вимірювалася мільйонами комах. Вже звідси корисних жуків завезли у 16 країв і областей Російської Федерації, України, Грузії, Казахстану. До інтродукції (навмисного завезення) амброзійового листоїда також вдавалися інші країни, як, скажімо, Югославія, Китай, Австралія.

Ось як описує наслідки діяльності популяції жуків на засміченому амброзією полі ініціатор переселення листоїда професор Зоологічного інституту Російської академії наук Олег Ковальов. В тилу популяційної хвилі залишився простір, повністю вільний від амброзії. Переважно вона була знищена під корінець ще в період сходів. Середня щільність жуків на один квадратний метр площі поля складала до 5300 екземплярів (!). Незважаючи на те, що тисячі жуків потрапляли на еспарцет, картоплю, соняшники та інші культури всі ці рослини залишилися незайманими. За висновком відомого вченого, наслідком діяльності популяції листоїда на сотнях гектарів стало тимчасове знищення осередків амброзії, скорочення запасу зернят бур'яну в ґрунті, підвищення урожаю деяких сільськогосподарських культур.

У результаті 40-річної історії інтродукції амброзійового листоїда до Росії, він там став одним із найбільш знаменитих жуків-переселенців і, навіть, конкурує за корисність з семикрапковим сонечком.

Що ж до України, то наші ентомологи і аграрники стверджують, що за останні 19 років – з часу завезення зігограми до Запорізької області – місцевих популяцій жуків не виявлялося. Імовірно листоїди тоді не акліматизувалися. Звідки вони з'явилися в районах Запорізької та Дніпропетровської областей до сих пір невідомо. Фахівці висловлюють припущення про перенесення комах повітряними потоками через Азовське море. На користь цієї версії можуть слугувати дослідження вчених, згідно яких нелітаючий у рідних умовах Америки амброзієвий листоїд в нових умовах швидко еволюціонував і почав літати.

Враховуючи певні зміни кліматичних умов в Україні в бік потепління, наразі дещо збільшилась імовірність акліматизації заморських жуків до наших умов. Відтак їх появі можна тільки радіти: адже роботи несамовитим пожирачам амброзії у нас вистачить надовго.

